

L 2053

LÄNSSTYRELSEN

HALLANDS LÄN

H034 (offentlig förvaltning)
A293 (stadshus)
A277 (rådhus)

Beslut 1 (5)

2006-08-21 432-11323-03

Delgivningskvitto

Falkenbergs kommun
311 80 FALKENBERG

Riksantikvarieämbetet
Ink. 2006-08-24
Dnr:

Byggnadsminnesförklaring av Svea 10 och del av Innerstaden 3:1, Falkenbergs stadshus, Rådhuset, Rörbeckska huset och Rådhusstorget, Falkenbergs kommun

BESLUT

Länstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen (1988:950) Svea 10 och del av Innerstaden 3:1, Falkenbergs stadshus, Rådhuset, Rörbeckska huset och Rådhusstorget, Falkenbergs kommun, för byggnadsminne. Med stöd av 3 kap 2 § samma lag meddelar Länstyrelsen nedanstående skyddsbestämmelser:

Byggnaderna som på bifogade situationsplan markerats

1. Stadshuset
2. Rådhuset
3. Rörbeckska huset

får inte rivas eller flyttas,

får inte byggas om eller till eller på annat sätt förändras till sina exteriörer. Med exteriören avses byggnadens alla utvändiga delar, d v s fasader, tak, fönster, ytterdörrar, grund, trappor m m.

I byggnaderna 1 och 2 får ingrepp inte göras i stommen. Med stomme avses alla bärande delar och konstruktioner, såsom bjälklag, takstolar, bärande väggar, balkar, pelare, murstockar och grunder.

I byggnad 1 får ingrepp i eller ändring av fast inredning inte göras i de rum som på bilagda planritningar kryssmarkerats. Till fast inredning hör bl a dörrar med trycken, gångjärn och dörrfoder, fönster och fönsterbrädor, väggbeklädnader och paneler, tak, golv, trappor med trappräcken, hiss och fast monterade klädhängare.

Stadshusgårdens trappor, bassäng och ursprungliga stenläggning får inte ändras.

Rådhusstorget får inte ytterligare bebyggas.

2006-08-25 beslut
Kopia till KTH = BM-reg.

[Handwritten signature]

Postadress	Besöksadress	E-post	Telefon
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	lansstyrelsen@n.lst.se	035 - 13 20 00

2006-08-21

432-11323-03

Torget markbeläggning av mönsterlagd smågatsten, springbrunn med skulptur, armaturer samt stenkänkar får inte ändras eller tas bort.

Det område som på bilagda situationsplan avgränsats med grön linje skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhåll av byggnaderna.

Om särskilda skäl finns får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen lämna dispens från ovan nämnda skyddsbestämmelser.

Detta beslut kan enligt 3 kap 19 § kulturminneslagen överklagas hos länsrätten, se bilaga.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Svea 10 och del av Innerstaden 3:1, Falkenberg stadshus m m, har väckts genom skrivelse till Länsstyrelsen 2003-11-18.

Underrättelse har skett genom skrivelse till lantmäterimyndigheten 2003-11-25.

Länsstyrelsen har därefter underhand samrått med Falkenbergs kommun, såsom fastighetsägare, kring utformningen av skyddsbestämmelser och skyddsområde. Länsstyrelsen har även utfört en kulturhistorisk dokumentation av stadshuset.

Underrättelse med beskrivning, dokumentation och förslag till skyddsbestämmelser har tillsänts fastighetsägaren 2006-03-31.

Remiss med beskrivning, dokumentation och förslag till skyddsbestämmelser har tillsänts riksantikvarieämbetet, Hallands läns museer, Kulturmiljö Halland samt Länsstyrelsens samhällsbyggnadsenhet 2006-03-31.

Fastighetsägaren tillstyrker förslaget till byggnadsminnesförklaring och de föreslagna skyddsbestämmelserna utan erinringar.

Samtliga remissinstanser har uttalat sitt stöd för en byggnadsminnesförklaring.

BESKRIVNING

Stadshuset i Falkenberg ritades av arkitekten Lennart Tham (1910-1961) och invigdes 1960. Byggnaden är belägen vid Rådhusorget, sedan 1760 stadens administrativa centrum. På torget ligger även Rådhuset från 1826. I direkt anslutning till Thams stadshuskomplex ligger det s k Rörbeckska huset från 1929.

Stadshuset

Stadshuset är uppfört i sträng modernistisk stil och består av fem sinsemellan mycket olika byggnadsdelar kring en halvt sluten stadshusgård.

Huvudentrén är monumentalt placerad mot torget. Byggnadens fasader är klädda med vit ekebergsmarmor. I denna del, allmänt kallad "Kuben", ligger förutom entréhall och huvudtrappa kommunfullmäktiges sessionssal samt sammanträdesrum och kontorsrum för kommunledningen.

Förvaltningsbyggnaden sträcker sig utmed Nygatan och är uppdelad i två byggnads-kroppar. Fasaderna i delen närmast "Kuben" ansluter till denna och är klädda med vit ekebergsmarmor. Detta var den ursprungliga förvaltningsdelen av stadshuset. Förvaltningsbyggnadens förlängning har fasader av rött fogstruket tegel och användes ursprungligen för uthyrning. Fasaden ansluter till angränsande äldre byggnad av rött tegel.

Gårdsflyglarna som vänder sig in mot stadshusgården utgör den mer informella delen av stadshuset. Här fanns ursprungligen stadsbiblioteket och restaurang Stadsterrassen.

Stadshusgården var en viktig del i anläggningen som var tänkt att mjuka upp huvudentréns stramhet och tyngd. Stadshusgården var tänkt som en levande miljö för besökare till biblioteket och restaurangen med uteservering, planteringar och plaskdamm för barnen.

Den andra gårdsflygeln är mycket tung och sluten i fogstruket rött tegel. Fasaden fångar uppmärksamheten genom ett konstverk i kopparplåt av Erik Olson.

Stadshuskomplexet avslutas mot Rådhusorget av en lågmäld röd tegelbyggnad, ursprungligen innehållande lägenheter och en banklokal, som i sitt formspråk ansluter till grannhuset från 1929.

Rådhuset

Det nuvarande rådhuset uppfördes 1826 efter ritningar av arkitekten J W Gerss (1784-1844). Arkitekten gav byggnaden enkla och strama klassiska drag. Rådhuset uppfördes med tegel från Falkenbergs tegelbruk. Ursprungligen inrymde rådhuset förutom lokaler för rådhusrätten en större festsal samt stadens pedagogi, bostad för pedagogins rektor, spruthus, vågbod och arrestlokaler. Rådhuset om- och tillbyggdes 1913 efter ritningar av göteborgsarkitekten Ernst Torulf (1872-1936). Interiört har byggnaden förändrats vid flera tillfällen.

Rådhusorget

Rådhusorget anlades 1760 och ett litet timrat rådhus i en våning uppfördes, ersatt 1826 med det nuvarande. I samband med Stadshusets tillkomst omgestaltade arkitekten Len-nart Tham även torget. Torget fick ny beläggning av mönsterlagd smågatsten i tre fär-ger. Specialritade stenbänkar och belysningsarmaturer tillkom, liksom en springbrunn med skulptur av professor Stig Blomberg.

Rörbeckska huset

Det s k Rörbeckska huset ligger utmed torgets norra sida i direkt anslutning till Thams stadshuskomplex. Byggnaden är ritad av Ernst Torulf och uppfördes 1929 i återhållen tjugotalsklassicism. Fasaderna består av rött tegel med blinderingar. I gatuplanet mot Storgatan utsmyckas fasaden av en rad granitkolonner.

MOTIVERING

Stadshuset i Falkenberg är en god representant för svensk modernism. Stadshuset speglar demokratins genombrott i Sverige och den offentliga sektorns framväxt. Stadshuset är uppfört med ambitionen att vara stadens förnämsta hus. Demokratins och politikens betydelse kommer tydligt till uttryck i byggnadens utformning och monumentala placering vid Rådhusorget.

Arkitekten har i tidens anda strävat efter att överblicka hela byggnationen, från helhet till inredningsdetaljer. Den symbolmättade konstnärliga utsmyckningen är till stora delar direkt integrerad med själva huset och av hög kvalitet. Ännu bevarade lösa inventarier och originalföremål ökar stadshusets kulturhistoriska värde och är synnerligen angelägna att vårda och slå vakt om.

Inom sig rymmer stadshuskomplexet en känslig balansgång mellan det monumentala och folkliga. Den lågmälda, gedigna gårdsbyggnaden av rött tegel, teak och kopparplåt samsas väl med den mer extrema och renodlat modernistiska huvudbyggnaden med vit marmor, ek och stora glaspartier. Anläggningen är intressant genom det sätt på vilket den inpassats i ett känsligt stadsrum. Trots anläggningens omfång och till viss del dominerande och pregnanta uttryck knyter stadshuset an till den äldre omgivande bebyggelsen. Det är värdefullt att stora delar av byggnaden är tillgänglig för allmänheten.

Som en omistlig del av den arkitektoniska helhet som arkitekten skapade framstår det omdanade Rådhusorget med bl a beläggning med mönsterlagd smågatsten. Rådhuset och det s k Rörbeckska huset är av största betydelse för torgbildningen. Rådhuset speglar den lokala förvaltningens utveckling och är exteriört ett välbevarat exempel på enkla offentlig arkitektur från 1820-talet.

Sammantaget tillhör stadshuset i Falkenberg en byggnadskategori typisk för 1900-talet med höga idé- och gestaltningsmässiga ambitioner. Stadshuset har ett högt arkitektoniskt värde som exempel på svensk modernism. Tillsammans med Rådhuset och Rådhusorget visualiserar stadshuset tydligt utvidgningen av det kommunala självstyret och demokratins genombrott under åren efter andra världskriget. I samspel med Rådhuset och Rådhusorget ger stadshuset förståelse för utvecklingen av lokaldemokratin och förvaltningen under de senaste 200 åren.

Länsstyrelsen anser således att Falkenbergs stadshus med Rådhuset, Rådhusorget och det s k Rörbeckska huset skall betraktas som synnerligen märkliga genom sitt kulturhi-

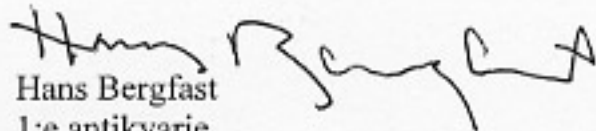
storiska värde och att de därmed skall förklaras såsom byggnadsminne enligt 3 kap lagen om kulturminnen m m.

Beslut i detta ärende har fattats av Länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövding Lars-Erik Lövdén, ordförande, jämte ledamöterna Lena Borgljung, Romulo Enmark, Alf Eriksson, Ingemo Johansson, Lasse Järvsén, Henrik von Sydow och Leif Wästerlund.

I den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Lisbeth Schultze, länsjurist Ulf Havton, länsantikvarie Mats Folkesson och 1:e antikvarie Hans Bergfast, föredragande.

Lars-Erik Lövdén
Landshövding

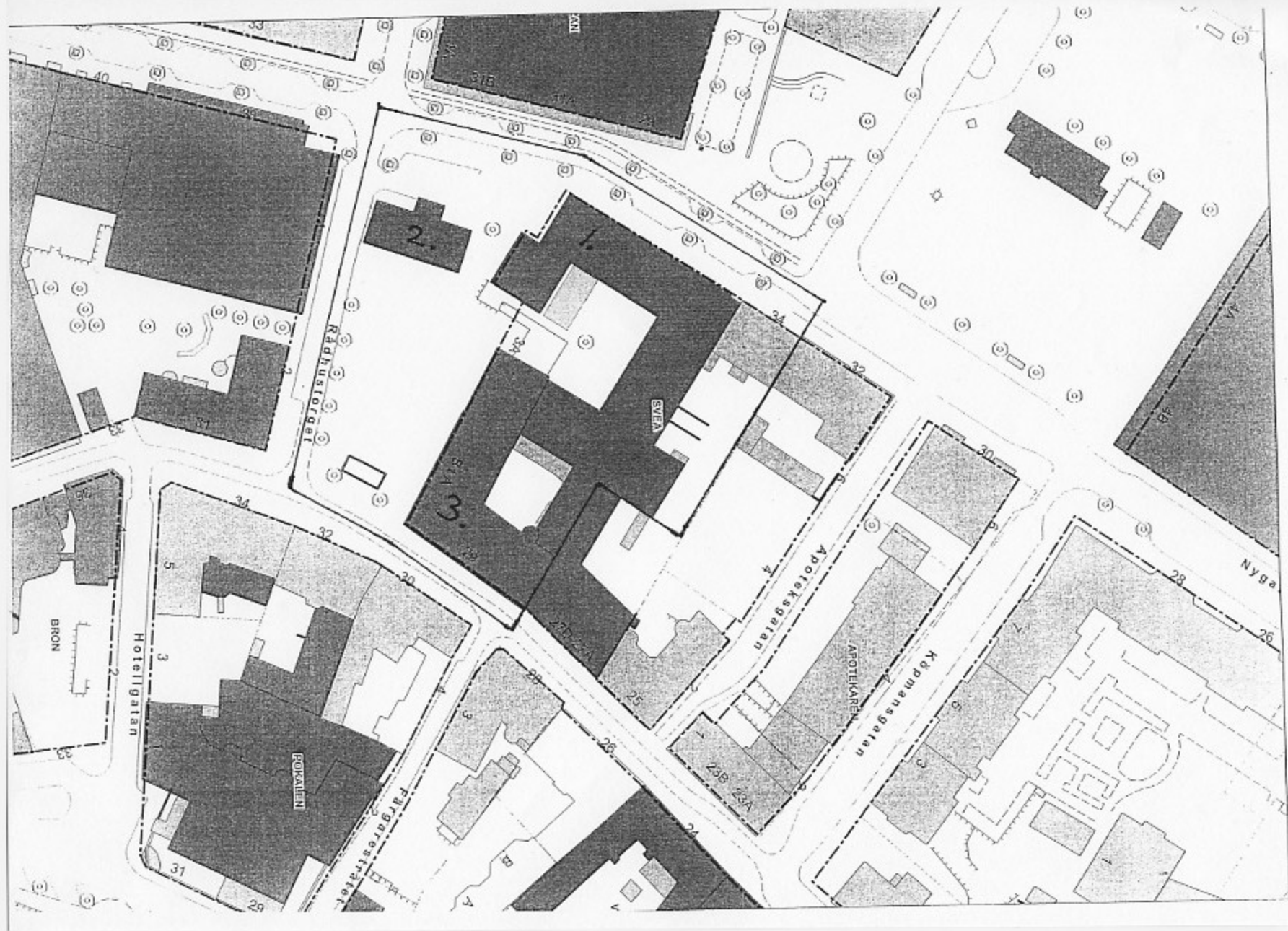
Hans Bergfast
1:e antikvarie

Bilagor

1. Situationsplan med förslag till skyddsområde
2. Planritningar med förslag till skyddade interiörer

Kopia

Riksantikvarieämbetet, kulturmiljöavdelningen
Hallands läns museer, Kulturmiljö Halland
Lantmäterimyndigheten, Halmstad
Samhällsbyggnadsenheten
BM

W
1.1

